

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osavuosikatsaus 1.1. - 30.9.2024

KULILK 23.10.2024 § 67
7/02.02.01/2024

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan omistajaohjausjaostolle sekä lauta- ja johtokunnille kuukausittain. Ensimmäinen raportti lautakunnalle laaditaan helmikuun lopun tilanteesta.

Osavuosikatsaukset laaditaan maalisi-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi myös strategian avainmittareiden sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan talouden toteuma tammi-syyskuussa 2024 palvelualueittain:

	2024	2023
Kulttuuripalvelut	71,3 %	71,6 %
Liikuntapalvelut	70,5 %	71,9 %
Yhteensä	71,0 %	71,7 %

Yhteenveto:

Kulttuuripalveluissa talousarvion ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti toimintakatteen osalta. Vastuualueiden osalta on tehty tarkennuksia ennusteisiin. Liikuntapalvelujen talousarvion ennustetaan toteutuvan noin 0,3 M€ ylijäämäisenä. Jäähallin remontti valmistuu odotettua myöhemmin, josta saadaan säästöä noin 0,4 M€. Muissa toimintakuluissa on pientä ylityspainetta. Tulotavoitteen saavuttaminen on myös haasteellinen.

Liikuntapalveluissa tehtiin syyskuussa ns. tekninen talousarviomuutos, jossa tarkennettiin palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen menoja. Tällä ei ole vaikutusta kokonaismenoihin, mutta palveluarviotaulukossa laskennallinen henkilöstömäärä muuttui.

Kulttuuripalvelujen investoinneissa kaupungintalo museoksi kalustamista ja varustamista ei pystytä toteuttamaan tänä vuonna, koska kaupungintalon muutostyö valmistuu alkuvuonna 2025. Tämän investoinnin toteuttamista tullaan esittämään vuoden 2025 investointiohjelmassa.

Palvelualueiden alkuvuoden keskeisin toiminta:

Kulttuuripalvelut

Syyskausi on alkanut monipuolisin toiminnoin niin asiakasnäkökulmasta tarkasteltuna kuin toimintojen laajuutta ajatellen. Kulttuuripalveluiden vaikuttavuus on kattavaa ja saavutettavaa sekä talouden raamissa on pysytty.

Yhteistyö on todettu antoisaksi eri toimijoiden kanssa niin kaupunkiorganisaation sisällä kuin ulkoisten tahojen kanssa, mikä luo edelleen laajempaa otetta kulttuuripalveluiden toimintoihin.

Yleinen kulttuuritoiminta ja lastenkulttuurikeskus:

Kulttuuritapahtumien osalta elokuussa järjestetty Joen Yö keräsi sateisesta säästä huolimatta liki 19 000 kävijää. Tapahtuman järjestää Joensuun kaupunkikeskustayhdistys ry ja sekä rahoittaa yleinen kulttuuritoiminta. Lisäksi Maalaismarkkinoiden yhteydessä järjestetyssä Karjalan Kurmeessa oli kävijöitä noin 11 000.

Kulttuuripalvelut on osatoteuttajana IHKU kulttuurihyvinvointia ikämiehille-hankkeessa. Hankkeen toteutusaika on 1.3.2023-30.11.2024. Tärkeä osa kulttuuripalveluiden IHKU-hanketoimintaa on tiedonvälitys kaupungin ja muiden toimijoiden kulttuuritarjonnasta ja yhteisöllisistä tapahtumista. Osana hanketyötä on aloitettu myös kulttuuripalveluiden pilotti palvelutietovarannon tietojen päivittäisestä ja täydentämisestä. Pilotti liittyy hyvinvointialueiden hyte-palvelutarjontaan, jotka laajentavat viestintää ja tiedonvälitystä sekä yksityishenkilöille että julkisille tahoille. Pilotissa tehdään tiivistä yhteistyötä Siun Soten kanssa. Jokaisesta kulttuuripalveluiden tulosyksiköstä on valittu yhteystyöntekijät, jotka vastaavat omien palvelujen viemisestä palvelutietovarantoon hankekauden päättymiseen mennessä.

Syyskuun aikana olemme myös olleet mukana Taiken koollekutsumassa kulttuurin tilojen laaja-alaisessa työryhmässä. 9.10. järjestetään kaikille avoin keskustelutilaisuus taiteen, kulttuurin ja luovuuden toimitiloista.

Lastenkulttuurissa viestintää uudistettiin ja Koululaisten kulttuuripolku lanseerattiin uusilla otsikoilla. Syyslukukauden alussa käynnistyivät Ekojen kirjastovierailut ja Kakkosten taidetallit yhteistyössä kirjaston ja kaupunginorkesterin kanssa. Syyskuun lopulla Kolmosten konsertti, kaupunginorkesterin Wasser musiikkisatu keräsi joensuulaisten kolmosluokkalaisten lisäksi yleisöön myös pienluokkien oppilaita ja valmistavan opetuksen oppilaita. Joensuun kouluilta konsertteihin osallistui 937 oppilasta. Lastenkulttuuriverkosto osallistui myös maakuntakiertueen järjestelyihin, osallistujia oli kaikkiaan 1900 kahdeksan kunnan alueelta.

Kaupunginorkesteri:

Kaupunginorkesterin kesä ja syyskuu on alkanut vauhdilla. Kesäkaudella esiinnyimme Ilosaarirockissa sekä Lieksan vaskiviikoilla. Lieksan vaskiviikkojen konsertti myös radioitiin.

Myytyjen lippujen prosentuaalinen kasvu syyskuun loppuun mennessä on 20,80 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kokonaiskuulijoiden prosentuaalinen osuus kasvoi 73,61 %.

Syyskauden aloitimme Joen yön -ilmaiskonsertilla yhteistyössä Taideyliopisto Sibelius-Akatemian kanssa. Konsertin johtivat Sibelius-Akatemian kapellimestariopiskelijat ja kuten aina – ilmaiskonsertti oli suuri yleisömenestys.

Elokuun lopussa toteutimme kamarikonsertin Taidemuseo Onnin salissa. Tämäkin konsertti oli yleisömenestys.

Varsinainen sinfoniakautemme alkoi yhteiskonsertilla Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, kapellimestarina Eugene Tzigane. Konsertit toteutettiin niin Kuopiossa kuin Joensuussakin.

Viihteen ystäviä hemmoteltiin Tuure Kilpeläisen PartyTuure – konserttikokonaisuudella ja konserttimme olikin lähtölaukaus tämän konsertin kiertueelle muiden suomalaisten orkesterien kanssa.

Syyskuu on ollut myös yhteistyökonserttien kulta-aikaa: Toteutimme Etelä-Savon ooppera- ja musiikkiteatteri ry:n kanssa Oskar Merikannon oopperan Elinan surma. Yhteistyöprojektit jatkuivat lastenkonserttien muodossa ENO-verkkokoulun kanssa toteuttamalla yhdessä upean ympäristöaiheisen Wasser laulua etsimässä - musiikkisadun, jota kävi Carelia-salissa katsomassa 937 joensuulaista 3.lk koululaisten kulttuuripolkuun osallistunutta oppilasta. Wasser esitettiin myös Nurmeksessa.

Seutukirjasto:

Kirjastojen käyttö on edelleen paremmalla tasolla kuin vuosi sitten tähän aikaan. Lainausten ja kävijöiden määrä on hyvällä tasolla ja erityisesti Rantakylän, Karsikon, Nepenmäen, Lehmon ja Ylämyllyn toimipisteissä lainaus ja käynnit ovat

olleet hyvin vilkkaita.

Viinijärven kirjasto muutti elokuussa väistötiloihin, joissa omatoimimahdollisuus ei ole käytössä. Uudet tilat saataneen käyttöön ensi vuoden aikana ja omatoimimahdollisuus on silloin jälleen käytössä. Hammaslahden kirjasto valmistuu kesällä 2025.

Vaara-kirjastojen yhteinen Nuoret aikuiset keskelle kenttää -hanke alkoi elokuussa. Muutamissa toimipisteissä kokeillaan pilottiluonteisesti erilaisia toimintatapoja, joilla pyritään aktivoimaan nuoria aikuisia kirjaston käyttäjiksi. Hankkeessa kerätyn datan mukaan nuoria aikuisia on erityisen paljon Joensuun pääkirjaston toiminta-alueella, mutta heidän aktiivisuutensa kirjaston käyttäjinä on matalampaa kuin muualla.

Joensuun pääkirjaston asiakaspalvelun uudistamista on aloitettu suunnittelemaan. Tarkoituksena on yhdessä henkilöstön kanssa löytää malli, jolla palvelupisteiden työtä voidaan yhdistää harvempiin pisteisiin ja vapauttaa työaikaa muun muassa asiakkaiden opastamiselle vapaamuotoisemmin ja varausten käsittelylle. Varausten määrä on noussut runsaasti viime vuosina ja vaatii siis merkittävästi työaikaa. Vuoden vaihteen jälkeen työllistettyjä ei ole enää käytettäväksi tilapäisenä apuna.

Lukudiplomisovelluksen Riveillä ja suosittelusovelluksen Sivulla kehittäminen lopetettiin teknisten haasteiden vuoksi. Molempiin tuotettuja sisältöjä arvioidaan vielä siitä näkökulmasta, saisiko niitä hyödynnettyä muulla alustalla ja toteutusta hankkeistettua.

Alueellisen kehittämistehtävän puitteissa järjestettiin ensimmäiset alueen esihenkilöiden yhteiset koulutuspäivät syyskuussa.

Museot:

Joensuun museoiden näyttelytoiminta kuluvan vuoden osalta päättyi elokuun lopussa, kun taidemuseossa suljettiin Siirtymä – Sami Parkkisen näyttely. TE-toimintojen Carelicumiin siirtymisen takia jouduttiin Mukulakadun toiminta päättämään elokuun lopussa. Joensuun museoissa on elokuun loppuun mennessä vierailut 18 260 asiakasta. Museo on ylittänyt tälle vuodelle asetetut kävijä- ja tulostavoitteet.

Museon toiminnassa on keskitytty vuoden aikana muuttoihin ja pakkaamiseen. Vappuun mennessä museon kokoelmakeskus muutettiin uusiin tiloihin, toukokuussa siirrettiin Carelicumista loput esineet ja muu materiaali, elokuussa purettiin Mukulakatu ja syyskuussa aloitettiin taidemuseon näyttelyjen purku. Kokoelmakeskusta on järjestetty keväästä lähtien ja jatketaan edelleen. Taidemuseon ollessa suljettu syyskuusta lähtien tyhjennyksen takia on talossa järjestetty erilaisia tapahtumia sekä Koululaisten kulttuuripolku -kierroksia.

Alueellinen vastuumuseo on alueellisessa museotyössä antanut neuvontaa museoalaan liittyvissä kysymyksissä, tehnyt lähes 30 kohdekäyntiä, tuottanut 4 työpajaa ja uuden maakunnan museoiden kesäesitteen, järjestänyt maakuntamuseopäivän, alueen museoammatillisten tapaamisen sekä yhteistyössä Pohjois-Karjalan kotiseutuyhdistysten liiton kanssa lanseerannut uuden kotiseutupäivän heinäkuussa.

Kulttuuriympäristöön liittyvien viranomaistehtävien osalta on museo antanut syyskuun loppuun mennessä noin 430 viranomaislausuntoa, joista 350 koskee arkeologista kulttuuriperintöä. Kaavoihin ja muuhun maankäytön suunnitteluun annettuja lausuntoja on 50 ja rakentamisen luvitukseen liittyviä 30. Lisäksi museon kulttuuriympäristötehtäviä hoitavat ovat osallistuneet lukuisiin alueidenkäytönsuunnitteluun liittyviin viranomaisneuvotteluihin, asiantuntijatyöryhmiin sekä maasto- ja kohdekatselmuksiin. Museo on ollut mukana järjestämässä mm. ikkunoiden kunnostukseen liittyvää työpajaa ja kulttuuriympäristöseminaaria sekä suunnittelemassa uutta Korjaajan polku -sivustoa. Syyskuussa aloitettiin kuntakierrokset Rääkkylässä ja Heinävedellä.

Alueellisessa taidemuseotehtävässä on jatkettu alkuvuodesta lanseerattujen web-video-oppaiden tuottamista sekä viestitty museotyöstä. Lisäksi on valmisteltu alueen kuntien taidekokoelmien ja kunnissa olevan julkisen taiteen kartoitusta sekä osallistuttu kuntakierrokselle Rääkkylässä ja Heinävedellä sekä osallistuttu Penta-taidehankintaryhmän toimintaan.

Kaupungintalosta museoksi – hankkeessa on suunniteltu sisältöjä ja valmisteltu hankkeeseen sisältyviä kilpailutuksia Pohjois-Karjalan hankintatoimen kanssa. Näyttelyjen suunnittelun arkkitehteiksi valittiin INNER Sisustussuunnittelijat. Elokuussa aloitettiin taidemuseon hankesuunnitelman valmistelu tilakeskuksen kanssa. Arkeologinen kulttuuriperintö- hankkeessa inventoitiin maakunnan ortodoksia kalmistoja ja MuseoNEXUS – hankkeessa kontaktoitiin opiskelijoita ja valmisteltiin kaupungintalon kellarin näyttelyä.

Konservatorio:

Lukuvuosi on saatu käyntiin suunnitellusti. Syksyn osalta positiivisena asiana voidaan nostaa esiin ammattiopiskelijoiden määrä selkeä nousu vuoden takaiseen verrattuna. Tämän mahdollisti se, että hakijamäärä oli hyvällä tasolla ja hakijoiden taso valintakokeissa oli hyvä. Toinen positiivinen asia on musiikkileikkikouluryhmien oppilasmäärän kasvu noin 50 lapsella viime vuoteen verrattuna.

Alkusyksyn aikana konservatoriolla on järjestetty useita mestarikurssi- ja workshop -vierailuja: Tero Latvalan viulun mestarikurssi, Akito Goton sellon mestarikurssi sekä Flamenco-workshop rytmimusiikkiopiskelijoille. Konservatorion lapsi- ja nuorisokuorot olivat mukana kaupunginorkesterin Wasser-musiikkisatuesityksessä. Joen Yö -tapahtumassa konservatorio oli mukana kahden konsertin toteuttamisessa.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston kurssi-ilmoittautuminen on alkanut Joensuun alueella vilkkaana ja ilmoittautumisia on tullut enemmän kuin edellisenä syksynä. Sopimuskuntien tilanne puolestaan vaikuttaa haasteellisemmalla ja markkinointityötä tehdään kovasti tuntitilausten täyttämiseksi.

Opisto oli mukana järjestämässä Joensuun sivistysviikkoja 14.–26.9. Joensuun Sivistysviikot on osa valtakunnallista Sivistyksen teemavuotta 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) nimeämää teemavuotta koordinoi 150 vuotta täyttävä Kansanvalistusseura sr. (Kvs-säätiö). Sivistysviikkojen ohjelmassa oli 10 erilaista teemaan liittyvää luentoa verkossa ja hybridimuotoisena sekä pääkirjastolla esillä ollut Soppi-näyttely UEF:n toimesta. Joensuun Sivistysviikkojen järjestämisessä olivat mukana Joensuun seudun kansalaisopisto, Itä-Suomen yliopisto, Vaara-kirjastot ja Opintokeskus Sivis.

Joensuun seudun kansalaisopisto sai OPH:sta 51 098 € laatu- ja kehittämisavustuksen Osaava-arvioija hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on yhtenäisen arviointikulttuurin rakentaminen ja arviointiosaamisen kehittäminen osallistaen päätoimiset työntekijät, tuntiopettajat ja opiskelijat yhteiseen kehittämistyöhön. Hankkeen omarahoitusosuus on 15 % ja se muodostuu pääosin vakituisen henkilöstön palkkakustannuksista hankkeeseen liittyen. Hanke päättyy 30.6.2026.

Joensuun seudun kansalaisopisto on ollut mukana useissa eri tapahtumissa toiminta-alueella alkusyksyn aikana (Parafest 14.–15.8., Joen Yö 16.8., Hyvinvointifestarit 17.8. ja Liperin leipäpäivät 28.9.).

Liikuntapalvelut

Heinä-syyskuussa urheilu- ja liikuntapaikoilla urheillaan, liikutaan, pelataan, kisaillaan ja virkistäydytään paljon, mikä tarkoittaa, että iso osa liikuntapaikkojen laitosten työstä on osoitettu liikuntapaikkojen ylläpidosta huolehtimiseen ja

erilaisten kisa- ja ottelutapahtumien mahdollistamiseen.

Perinteisesti Joensuun keskusurheilukentällä järjestetty yleisurheilun Motonet GP järjestettiin tänä vuonna lauantaina 20.7. 2024. Vuosien rutiinin turvin järjestelyt sujuivat hyvin ja yleisöäkin oli paikalla varsin mukavasti. Elokuussa keskusurheilukentällä pelattiin jalkapallon CP-maaottelu Suomi-Ranska. Järjestelyt saivat laajalti kiitosta niin palaaajilta kuin taustajoukoiltakin.

Urheilutapahtumien lisäksi Mehtimäen alueella nähtiin erilaisia muita tapahtumia, kuten sirkus, tivoli sekä Ilosaarirock. Ilosaarirockin järjestäjillä oli käytössään kaupungin tiloista jäähalli ja Motonet Areena.

Reiteillä ja pitäjissä ahkerointiin syksyn aikana mm. seuraavissa kohteissa: Paimenpojanpolulla ja Oravantaipaleella, missä uusittiin pitkoksia, Koskenniskan esteettömällä kota-alueella uusittiin kävelysilta tasanteineen, Tuupovaarassa uusittiin urheilukentän kivituhka ja korjattiin suorituspaikkoja ja Uimaharjuun kaukaloon hankittiin uudet laidat.

Elokuun alussa alkoivat liikuntapaikkojen talvivuorot. Kilpajähallin remontti on edennyt aikataulussaan, ja joulukuun alussa päästään pelaamaan Kiekko-Poikien otteluita uudessa hallissa.

Joensuu Areenan tapahtumakausi avattiin elokuussa Hyvinvointifestareilla, mikä järjestettiin yhteistyössä Liikkuva Joensuu -verkoston kanssa. Areenan tapahtumakalenteri tiivistyy vuoden loppua kohti mentäessä.

5–15-vuotiaiden lasten ja nuorten uimakouluja toteutettiin Vesikon ja Rantakylän uimahalleissa sekä uimarannoilla Kiihtelysvaarassa, Tuupovaarassa, Enossa ja Pyhäselässä. Uimakouluihin osallistui yhteensä 412 henkilöä. Uimakoulun palautekyselyn (n=143) mukaan uimakouluihin oltiin erittäin tyytyväisiä.

Keskusta-alueen seniorikortin hinta aleni 1.9.2024 alkaen ja tämä näkyi merkittävästi korttien myynnissä. Keskusta-alueen kortin myynti kasvoi syyskuussa vuoden takaiseen 95 %. Seniorikorteilla tehdyt uimahallikäynnit olivat 28,5 % kaikista uimahallikäynneistä ajanjaksolla kesä-syyskuu.

Liikuntapalvelut osallistuivat Itä-Suomen liikuntaopiston ja muiden Liikkuva Joensuu toimijoiden (Pohjois-Karjalan liikunta ry ja Joensuun seudun kansalaisopisto) järjestämiin Sennarimaanantai- tapahtumiin Joensuu Areenalla 26.8.2024 ja 30.9.2024. Syyskaudella tapahtumissa on käynyt keskimäärin 75 kävijää.

Kulttuuri- ja liikuntalautakunnan 22.05.2024 § 38 päätöksellä Joensuun liikuntapalveluissa otettiin käyttöön 1.9.2024 alkaen uusi tukipalvelu, erityisliikuntakortti, jolla pyritään edistämään vammaisten ja pitkäaikaissairaiden joensuulaisten liikunta-aktiivisuutta. Keskusta-alueen erityisliikuntakortteja (3kk, 6kk ja 12kk) myytiin syyskuussa yhteensä 47 kpl ja maaseutualueiden erityisliikuntakortteja (12kk) myytiin 3 kpl. Korteilla tehtiin yhteensä 158 uimahallikäyntiä syyskuun 2024 aikana.

Joensuun liikuntapalvelut osallistuivat Joensuun Parafest -tapahtumaan 15.-16.8.2024 yhteisellä esittelypisteellä Joensuun seudun Kansalaisopiston sekä Karelia ammattikorkeakoulun kanssa. Tapahtumassa esiteltiin mm. soveltavan liikunnan toimintavälineitä, joihin kävi tutustumassa 160 henkilöä tapahtuman aikana. Toimintavälineiden varauksia on ollut 6 kpl kesä-syyskuu välillä, joista varaajana kolmessa (3) on ollut Karelian ammattikorkeakoulu.

Edellä esitettyjen tapahtumien ja toimintojen lisäksi maksuttomat kelaus- ja liikuntavuorot sekä mm. erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille tarkoitettu Valtti -ohjelma jatkuivat aiempien vuosien tavoin.

Joensuun Urheiluakatemiaan urheilijat ovat saavuttaneet syyskuun loppuun mennessä 150 SM-mitalia. Määrä on jo tähän mennessä akatemian historian suurin.

Itä-Suomen yliopistolle, Jyväskylän ammattikorkeakoululle ja Tampereen ammattikorkeakoululle myönnettiin huippu-urheilijamyönteisen korkeakoulun laatutunnus syyskuussa 2024. Tunnuksen myöntää Suomen Olympiakomitean huippu-urheilijamyönteisten korkeakoulujen laatutyön ohjausryhmä. Laatutunnus tarkoittaa sitä, että urheilijoiden arki on toimivampaa korkeakouluissa, joissa opiskelun ohjaamisen käytänteet todennetusti tukevat urheilijaa urheilun ja opintojen yhdistämisessä. Itä-Suomen yliopisto on kolmas laatutunnuksen saanut yliopisto. Laatutunnuksen saaneet korkeakoulut ovat tehneet pitkään tiivistä yhteistyötä omien alueidensa urheiluakatemioiden kanssa. Itä-Suomen yliopiston kumppaneita ovat Joensuun urheiluakatemia ja Kuopion alueen urheiluakatemia. Joensuun urheiluakatemian urheilijamäärä on nykyisin 529 urheilijaa, joista 102 urheilijaa opiskelee Itä-Suomen yliopistossa.

Mehtimäen testausasema -hankkeessa on syksyn aikana valmistauduttu lokakuussa saapuviin testaus- ja mittauslaitteisiin sekä tähän liittyvään laitteiden tilaan sijoittelun koordinoitiin. Testaus- ja mittausympäristö on tarkoitus saada valmiiksi loppuvuoden aikana siten, että testausten pilotointeja voidaan aloittaa osittain loppuvuodesta 2024 ja isommalla volyymillä alkuvuodesta 2025.

Ikäihmisten liikuntaneuvonta Joensuussa -hankkeessa käynnistettiin kesän ajaksi matalan kynnyksen liikuntaryhmä liikuntaneuvonnan asiakkaille. Syyskuussa käynnistettiin uusi liikuntaneuvontaryhmä Enossa, joka jatkuu helmikuuhun 2025 asti. Syyskuuhun mennessä liikuntaneuvontapalvelu on tavoittanut yhteensä 80 asiakasta. Lisäksi vertaisohjaajille järjestettiin 4.9. verkostotapaaminen, jossa käytiin läpi aiheista iäkkäiden lihasvoimaharjoittelusta ja ravitsemuksesta sekä jaettiin vertaisohjaajien kokemuksia ja suunnitelmia liikuntaryhmän perustamisesta.

Valmistelija: talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää

merkitä lautakunnan osavuositiedotuksen ajalta 1.1. – 30.9.2024 tiedokseen

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.